

Kæmpefabrik saboteret i 1943

Kæmpefabrik saboteret i 1943

AF HENNING MILLARD

Den 23. oktober 1943 blev en ikke helt almindelig dag i Auning En enkelt mand var mødt ind på natarbejde på Auning Madrets- og Møbelfabrik. Hans job var at bore huller i stolesæderne, som skulle monteres senere. Også sabotagevagterne var mødt ind for at sikre fabrikken mod sabotage. Sabotage var dengang alle medarbejderes store frygt. Sabotage af fabrikker som leverede til tyskerne var i 1943 taget kraftigt til. Blev en fabrik lagt i ruiner, ville alle miste deres arbejde og arbejdspladser var der bestemt ikke for mange af under krigen. Understøttelsen eller offentlig hjælp var heller ikke noget at råbe hurra for.

Arbejdet med at bore huller skred langsomt fremad, det var et træls arbejde, men natarbejde var godt betalt og han havde brug for pengene. Han var begyndt at blive småsulten og stod og drømte om sin madpakke, da en mand afbrød hans arbejde med en kommanderende tone. Han fik bundet hænderne sammen på ryggen og besked på at holde mund. Herefter blev han ført udenfor og over i den lille skovbevoksning ud mod Vestergade. Her endte også sabotagevagterne, kneblet og bundet med besked på at holde sig i ro.

Kæmpefabrikken Auning Møbel- & Madratsfabrik Vestergade 46.

Imens var flere sabotører gået i gang med at lægge sprængstof ud i hele fabrikskomplekset. Det tog tid og imens lå folkene ovre i skoven og frygtede det værste uden at turde gøre noget. De vidste faktisk heller ikke, hvad de skulle gøre.

Så forsvandt sabotørerne, kørende i bil mod Randers i høj fart. Herefter blev der bare helt stille. Det følte som uendeligheder for de pacificerede medarbejdere, som baksede med at komme fri fra deres bånd.

Pludselig lød et enormt brag og taget lettede på en af fabriksbygningerne. Flere eksplosioner fulgte hurtigt efter og folk kom stormende til for at se hvad der foregik. Heldigvis var alle kommet ud. Men hele fabrikken stod nu i flammer og ikke til at redde.

Rigtig mange familier i byen havde på en nat mistet deres arbejde og stod nu i en vanskelig situation. De fleste havde nok svært ved at se formålet med at fabrikken var blevet lammet. Alle viste, at der blev leveret senge, madrasser og møbler til tyskerne, men man håbede, at

Auning Möbel- & Madratsfabrik, Vestergade 46.

Den danske modstandsbevægelse saboterede bygningen den 23. oktober 1943. Dette blev gjort så effektivt at produktionen aldrig rigtig kom i gang igen. En mindre del fortsatte dog under navnet Auning Finerfabrik.

Direktørboligen ved fabrikken, Vestergade 46a.

krigen og tyskernes vanvid kunne stoppes uden at man behøvede at miste sit arbejde og indkomstgrundlag.

Tyskerne var overbeviste om at sabotagevagterne eller andre medarbejdere stod i ledtog med sabotørerne og havde hjulpet dem ind på fabrikken. Derfor blev de folk der lå bundet i skoven, taget i grundigt forhør i direktørboligen, som i nattens løb blev brugt som midlertidig hovedkvarter for tyskerne.

Alle nægtede kendskab til sabotagefolkene, men tyskerne troede dem ikke og under ubehagelige trusler blev de ført til Århus til yderligere forhør.

For fabrikat Robert Jensen fik det alvorlige konsekvenser. En møbel-fabrik i Randers fortsatte dog og en mindre fabrik; Auning Finerfabrik fortsatte på adressen i nogle år.

Tidligere havde virksomheden formået at klare en ødelæggende fabriksbrand i Middelgade i 1933. Og overvandt også modvilje fra byens førende mænd. Modviljen stammede tilbage fra dengang at Chr. Jensen startede sin virksomhed i Østergade tilbage i 1907. Årsagen var at Chr. Jensen var en ihærdig afholdsmand, som bl.a. var medvirkende til at Auning Kro i en lang årrække havde mistet sin spiritusbevilling.

Sabotagen fik også store konsekvenser for i hvert fald en af sabotørerne:

Oluf Akselbo Kroer blev arresteret den 19. november 1943 og dødsdømt den 24. november for sin deltagelse i ødelæggelsen af Auning Møbel- & Madratsfabrik 23. oktober og sprængningen af Langåbroerne 17. november 1943.

Oluf Akselbo Kroer tog realeksamen fra Randers Statsskole i 1932, var sparekasseassistent i Sparekassen for Randers By og Omegn og medlem af bestyrelsen for Randers KU.

Oluf Akselbo Kroer var 27 år gammel da henrettelsen blev eksekveret i Skæring den 2. december 1943. Han blev begravet på Kallesmærsk Hede ved Oksbøl, hvorfra han efter befrielsen blev flyttet til Mindelunden på Randers Nordre Kirkegård.

I sit afskedsbrev skrev Oluf Akselbo Kroer bl.a.:

Kære Mor og kære allesammen!

Ja, saa er det forbi, der var dog saa meget, som jeg gerne vilde have sagt jer alle. Jeg ryster lidt på Haanden, ikke fordi jeg er bange, men jeg ved jo, at den kommende Tid vil blive værre for jer end for mig.

Ja, lille Mor, Tak da for alt, hvad du har været for mig, du, som har maattet være baade Far og Mor for os alle, du har altid staaet for mig som idealet af en Mor.

Og kære Edith, Erik og Børge, ogsaa jer siger jeg Tak, vi har dog levet sammen, som det er sjældent blandt Søskende.

--- Jeg har lige talt med en tysk Præst, og Mor, du skal vide, at jeg går i Døden som en troende Mand, jeg ved, at vi engang skal mødes igen, og saa er det hele ikke saa svært. Jeg kommer til at tænke paa det lille Vers: Kæmp for alt, hvad du har kært.

*Gud være med jer alle.
Jeres Oluf.*

Stefan Nedergaard, lærer på Auning Nordre Skole fra 1919-1955, skrev mange bøger, bl.a. flere drengébøger.

Paa Skovgaarden var en af disse drengébøger, der har begivenhederne i forbindelse med sabotagen af møbelfabrikken i Auning, som en del af bogens handling.

Historien om sabotagen kan også læses på byportalen AuningBy.dk, hvor der ligger flere andre lokalhistoriske artikler om Auning. Læs bl.a. mere om Auning Station.